

Ivan Padjen¹
Mislav Cerovec¹
Miroslav Mayer¹
Tanja Čorić²
Branimir Anić¹

¹Zavod za kliničku imunologiju i reumatologiju
Klinika za unutarnje bolesti
Klinički bolnički centar Zagreb

²Hrvatski zavod za javno zdravstvo • Zagreb

Uzroci smrti 103 bolesnika sa sistemskim eritemskim lupusom - retrospektivna analiza obrazaca za prijavu smrti bolesnika u Hrvatskoj u razdoblju od 2002. do 2009. godine

Causes of death of 103 patients with systemic lupus erythematosus - retrospective analysis of patients' death certificates in Croatia from 2002 to 2009

Uzroci smrti u bolesnika sa sistemskim eritemskim lupusom (SLE) uobičajeno se dijele na sljedeće skupine: (1) aktivnu bolest (SLE), (2) akutne kardijalne/kardiovaskularne i cerebrovaskularne događaje, (3) infekcije, (4) maligne bolesti i (5) ostale uzroke smrti. U našoj zemlji obrasci za prijavu smrti obavezno se popunjavaju za svakog preminulog bolesnika te su jednoobrazni način bilježenja uzroka smrti i ostalih podataka o preminulim bolesnicima.

Cilj nam je bio iz obrazaca za prijavu smrti (Statističkog izvještaja o smrti i Potvrde o smrti) retrospektivno analizirati uzroke smrti i ostale dostupne podatke o preminulim bolesnicima u Hrvatskoj kojima je SLE naveden kao jedan od uzroka smrti tijekom razdoblja od 2002. do 2009. godine.

Retrospektivno su analizirani obrasci za prijavu smrti svih bolesnika u Hrvatskoj preminulih u razdoblju od 2002. do 2009. u kojima je SLE naveden u popisu uzroka smrti. Uz osnovne demografske podatke analizirani su uzroci smrti bolesnika te su kategorizirani u skupine navedene u Uvodu. Također je identificiran broj bolesnika preminulih u

bolnici, u jedinici intenzivnog liječenja te broj bolesnika kojima je uzrok smrti utvrđen obdukcijom.

Ukupan broj bolesnika kojima je SLE naveden u popisu uzroka smrti u navedenom razdoblju je 103 (85 žena i 18 muškaraca). Dob bolesnika u trenutku smrti je $56,52 \pm 15,28$, u rasponu od 7 do 85 navršenih godina starosti. 48 od identificiranih 103 bolesnika je uključeno u bazu podataka Zavoda za kliničku imunologiju i reumatologiju (40 žena i 8 muškaraca). Broj bolesnika preminulih u bolnici je 81, od toga 57 u jednom od četiriju velikih gradova (Zagreb, Split, Rijeka, Osijek). Kod kuće je preminuo 21 bolesnik, a jedan bolesnik u ustanovi za kronični smještaj. U jedinici intenzivnog liječenja preminulo je 17 bolesnika. Obdukcija je provedena u 14 bolesnika.

U svih bolesnika je i smrt i uzroke smrti utvrdio liječnik. Kao najbrojnija skupina uzroka smrti identificirane su infekcije - 43/103 (41,75%). Slijede akutni kardijalni/kardiovaskularni ili cerebrovaskularni događaji 25/103 (24,27%). Maligna bolest je neočekivano kao uzrok utvrđena u tek jednog bolesnika (maligna neoplazma moz-

ga), pri čemu ista nije jedini uzrok smrti u navedenog bolesnika. Aktivna je bolest kao uzrok utvrđena u 14/103 (13,59%) bolesnika. U 8/103 (7,77%) bolesnika uzrok smrti je klasificiran u skupinu ostalih uzroka: u 6/8 bolesnika je kao uzrok smrti naveden završni stadij kronične bubrežne insuficijencije, u jednog bolesnika dekompenzacija ciroze jetre, a u jednog bolesnika diseminirana intravaskularna koagulopatija nedefiniranog uzroka. U čak 24/103 (23,30%) bolesnika iz obrazaca za prijavu smrti nije bilo moguće jasno razabrati uzrok smrti. U posljednjoj skupini bolesnika je kao uzrok smrti naveden samo SLE s ili bez kardiorespiratornog aresta, što onemogućuje jasnu klasifikaciju.

Analizom obrazaca za prijavu smrti infekcije i akutni kardijalni/kardiovaskularni i cerebrovaskularni doga-

đaji izdvojeni su kao najčešći uzroci smrti. Vjerodostojnost ovih nalaza narušena je razmjerno visokim udjelom bolesnika u kojih uzrok smrti nije moguće razabrati iz obrazaca za prijavu smrti, zbog oskudnog i nepotpunog popunjavanja istih obrazaca od strane liječnika koji utvrđuju smrt bolesnika.

Radi dobivanja potpunije slike o uzrocima smrti potrebno je identificirati preminule bolesnike praćene u sekundarnim i tercijarnim centrima kojima SLE nije naveden kao uzrok smrti u obrascima za prijavu. Sustavna identifikacija takvih bolesnika moguća je povezivanjem podataka iz bolničkih registara s podacima dostupnim javnozdravstvenim institucijama.

Ključne riječi: sistemski eritemski lupus (SLE), uzroci smrti, obrazac za prijavu smrti, bolnički registar